

©М.І. Марущак, Л.П. Мазур, О.В. Денефіль

ДИНАМІКА ЗАХВОРЮВАНОСТІ НА ЕНДОКРИНОПАТІЇ СЕРЕД ДИТЯЧОГО НАСЕЛЕННЯ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ*ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України», Тернопіль*

ДИНАМІКА ЗАХВОРЮВАНОСТІ НА ЕНДОКРИНОПАТІЇ СЕРЕД ДИТЯЧОГО НАСЕЛЕННЯ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ. Мета роботи - на підставі комплексного вивчення стану здоров'я дітей, що проживають у Чортківському районі Тернопільської області, оцінити стан та виявити динаміку розвитку ендокринної патології. Матеріали та методи. Досягнення мети здійснювалось шляхом аналізу обліково-звітної та медико-статистичної документації про діяльність ендокринологічної служби центральної районної поліклініки м. Чортків за 2010-2012 рр. Результати і обговорення. У статті наведені дані про структурну динаміку хворих на ендокринопатії серед дитячого населення у Чортківському районі Тернопільської області протягом 2010-2012 років. Висновки. Проведене дослідження виявило тенденцію до зниження захворюваності ендокринної патології серед дітей віком 0-17 років незважаючи на протилежну світову тенденцію щодо зростання частоти ендокринних порушень у дітей.

ДИНАМІКА ЗАБОЛЕВАЕМОСТІ НА ЕНДОКРИНОПАТІЇ СЕРЕД ДИТЯЧОГО НАСЕЛЕННЯ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ. Цель работы – на основании комплексного изучения состояния здоровья детей, проживающих в Чертовском районе Тернопольской области, оценить состояние и выявить динамику развития эндокринной патологии. Материалы и методы. Достижение цели осуществлялось путем анализа учетно-отчетной и медико-статистической документации о деятельности эндокринологической службы центральной районной поликлиники г. Чертов за 2010-2012 гг. Результаты и обсуждение. В статье приведены данные о структурной динамике больных на эндокринопатии среди детского населения в Чертовском районе Тернопольской области в течение 2010-2012 годов. Выводы. Проведенное исследование выявило тенденцию к снижению заболеваемости эндокринной патологией среди детей 0-17 лет несмотря на противоположную мировую тенденцию относительно роста частоты эндокринных нарушений у детей.

DYNAMICS OF MORBIDITY ON ENDOCRINOPATHY OF CHILD POPULATION OF TERNOPIIL AREA. Objective: on the basis of a comprehensive study of the health status of children living in Chortkiv region, Ternopil area, to assess the status and identify the dynamics of endocrine pathology. Materials and methods. The aim achieved by analyzing the accounting and reporting, medical and statistical records of endocrinological service activity of Chortkiv Central District Hospital during 2010-2012 years. Results and discussion. The articles presents data on structural dynamics of endocrinopathy among the child population in the Chortkiv region of Ternopil area during 2010-2012. Conclusions. The study revealed a tendency to decrease the incidence of endocrine pathology among children age 0-17 years, although world tendency reversed as to increase the frequency of endocrine disorders in children.

Ключові слова: ендокринопатії, цукровий діабет, патологія щитоподібної залози, захворюваність.

Ключевые слова: эндокринопатии, сахарный диабет, патология щитовидной железы, заболеваемость.

Key words: endocrinopathies, diabetes mellitus, thyroid pathologies, morbidity.

ВСТУП. Протягом останніх років спостерігається виражена тенденція до збільшення поширення захворювань ендокринних органів, що пов'язане з порушенням обміну речовин, незбалансованим харчуванням, низьким економічним рівнем життя, психоемоційними та генетичними факторами. [1]. Поєднання цих факторів при їх систематичному впливі знижує опірність організму, знижує адаптаційно-компенсаторні можливості, що клінічно проявляється розвитком специфічних захворювань [3, 4].

При аналізі державної статистичної звітності у щорічній доповіді про стан здоров'я населення України, в тому числі дітей 0–17 років встановлено, що у структурі захворюваності дитячого населення переважають хвороби органів дихання (63,8 %), шкіри та підшкірної клітковини (5,6 %), інфекційні та паразитарні хвороби (4,2 %), травми та отруєння (4,0 %), хвороби органів травлення (3,9 %), хвороби ока та його придаткового апарату (3,4 %), вуха та соскоподібного відростка (3,0 %) [5]. Згідно цих же даних, структуру поширеності хвороб серед дітей 0–17 років формують переважно хвороби органів дихання

(48,6 %), органів травлення (7,9 %), ока та його придаткового апарату (5,4 %), ендокринні хвороби, розлади харчування та порушення обміну речовин (5,3 %), хвороби шкіри та підшкірної клітковини (4,6 %), кістково-м'язової системи та сполучної тканини (4,5 %), інфекційні та паразитарні хвороби (3,5 %), хвороби нервової системи (3,3 %).

Тому, метою нашого дослідження було на підставі комплексного вивчення стану здоров'я дітей, що проживають у Чортківському районі Тернопільської області, оцінити стан та виявити динаміку розвитку ендокринної патології.

Для реалізації зазначеної мети були поставлені наступні завдання: проаналізувати захворюваність дитячого населення за даними звернень у поліклініку м. Чорткова; узагальнити результати медичних оглядів дитячого населення району; дати комплексну оцінку здоров'я дітей Чортківського району Тернопільської області.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ. Досягнення мети здійснювалось шляхом аналізу обліково-звітної та медико-статистичної документації про діяльність ен-

докринологічної служби центральної районної поліклініки м. Чортків за 2010-2012 рр. Проаналізовано показники захворюваності та поширеності ендокринної патології серед дітей віком 0-17 років, які проживають у Чортківському районі Тернопільської області.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ. За досліджуваний період була вивчена захворюваність та поширеність хвороб ендокринної системи у дітей. Загальна захворюваність ендокринною патологією у цій віковій категорії у Чортківському районі за 2010 рік складала 909,9 випадків на 100 тис. відповідного населення, за 2011 р. – 951,8 випадків на 100 тис. населення і за 2012 р. – 903,6 на 100 тис. дитячого населення. Порівнюючи виявлені показники поширеності ендокринологічних захворювань у дітей віком 0—17 років із загальностатистичними даними по Україні (у 2012 р. – 87,24 випадків на 10000 дитячого населення) встановлено вищий показник рівня захворюваності Чортківському районі [2]. У структурі ендокринної захворюваності серед дітей віком 0-17 років, що проживають у Чортківському районі Тернопільської області впродовж 2010-2012 років переважають патологія щитоподібної залози (60,0-67,8 %), ожиріння (30,3-38,2 %) і цукровий діабет (1,7-2,0 %).

Аналізуючи показник первинної захворюваності нами встановлено, що у 2010 році він становив 135,8 випадків, у 2011 р. – 233,5 випадків і у 2012 р. –

148,5 випадків на 100 тис. дитячого населення (рис. 1). Простежуючи динаміку ендокринопатій у Чортківському районі Тернопільської області впродовж 2010-2012 років можна говорити про високий рівень ендокринної патології у 2011 році стосовно інших років. Варто зазначити, що такі дані обумовлені, насамперед, патологією щитоподібної залози, яка у структурі первинної захворюваності у 2010 р. становила 65,2 % (рис. 2).

Аналіз структури всіх зареєстрованих хвороб ендокринної системи показав, що найчастіше у мешканців Чортківського району віком 0-17 років зустрічається патологія щитоподібної залози. У статті показник поширеності хвороб щитоподібної залози вжито умовно, в нього включені такі нозологічні одиниці, як дифузний зоб, тиреоїдит, вузловий зоб, тиреотоксикоз, гіпотиреоз. Загальна захворюваність на патологію щитоподібної залози у Чортківському районі за 2010 рік складала 61,7 випадків, за 2011 р. – 61,2 випадків і за 2012 р. – 54,2 на 10 тис. дитячого населення (рис. 1-4). Отримані дані свідчать про зниження рівня хворобливості за даною патологією у Чортківському районі протягом 2012 року. Аналізуючи показник первинної захворюваності нами встановлено, що у 2010 році він становив 9,3 випадків, у 2011 р. – 15,2 випадків і у 2012 р. – 6,5 випадків на 10 тис. дитячого населення, що вказує на зниження показ-

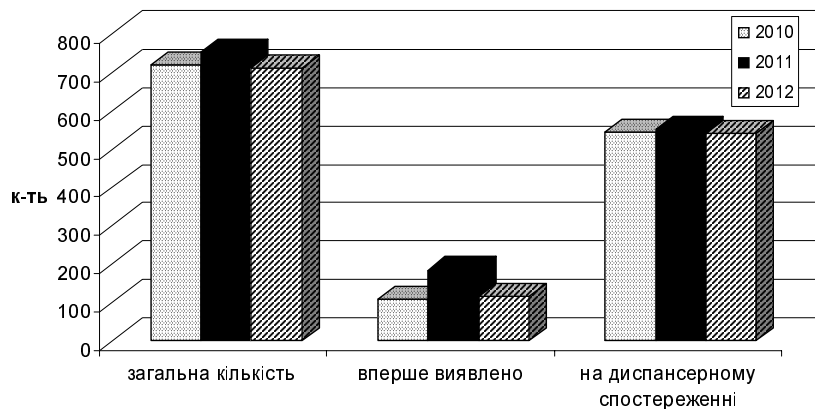

Рис. 1. Динаміка дитячих ендокринопатій у Чортківському районі Тернопільської області впродовж 2010-2012 років.

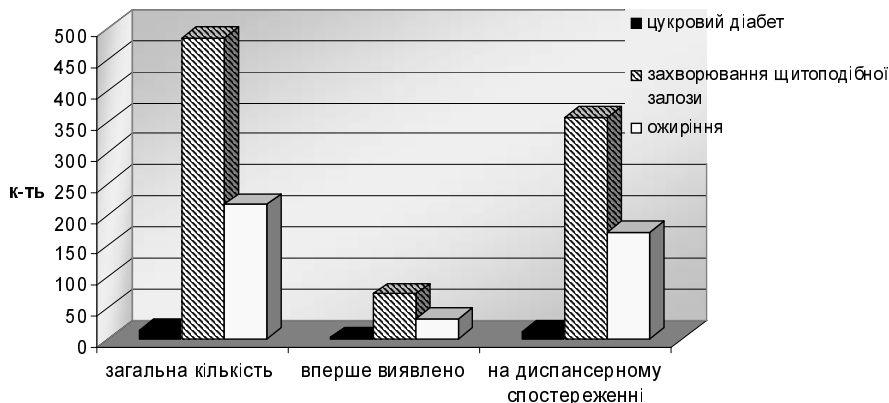

Рис. 2. Структура первинної дитячої захворюваності та хворобливості на ендокринопатії у Чортківському районі у 2010 році.

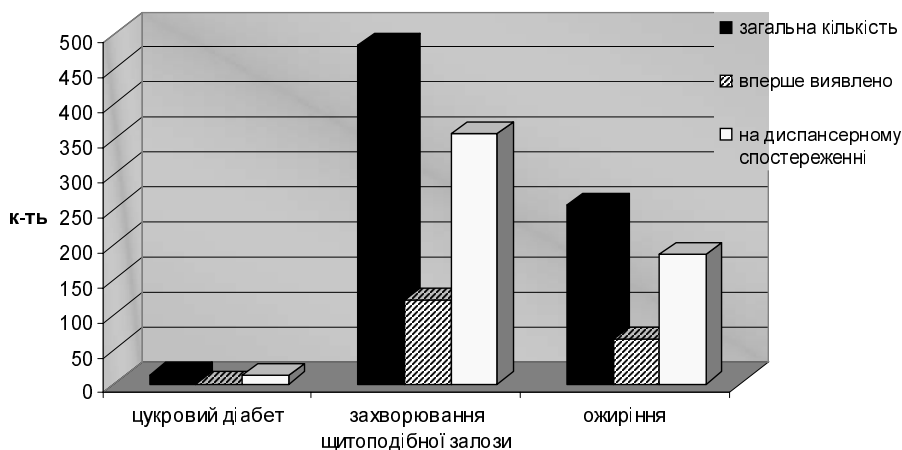

Рис. 3. Структура дитячої первинної захворюваності та хворобливості на ендокринопатії у Чортківському районі у 2011 році.

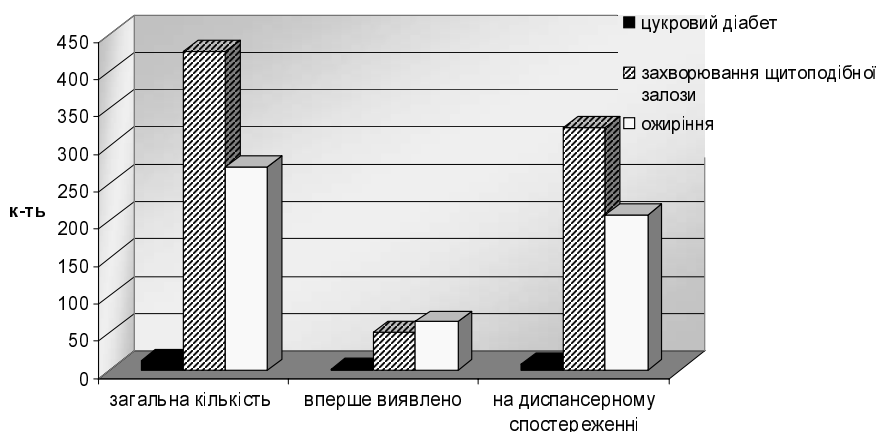

Рис. 4. Структура первинної дитячої захворюваності та хворобливості на ендокринопатії у Чортківському районі у 2012 році.

ника захворюваності на патологію щитоподібної залози у 2012 році. Потрібно відмітити, що такий високий показник первинної захворюваності щитоподібної залози, насамперед обумовлений дифузним зобом I ст., який у структурі первинної захворюваності у 2010 р. становив 52,0 %, у 2011 р. – 63,3 % і у 2012 р. – 43,1 %. Зменшення кількості дітей з патологією щитоподібної залози у 2012 р. може свідчити про покращення сучасної діагностики зобу з врахуванням нормальних індивідуальних для кожної дитини розмірів щитоподібної залози.

Захворюваність цукровим діабетом щороку зростає у світі, проте в Україні дане захворювання реєструється лише у 2 % населення. Результати нашого дослідження також вказують на низький рівень захворюваності на цукровий діабет у дітей віком 0-17 років, які проживають у Чортківському районі Тернопільської області: у 2010 р. – 1,78 випадків, у 2011 і 2012 рр. – в середньому 1,65 випадків на 10 тис. дитячого населення (рис. 1-4). За статистичним даним, в Україні на початок 2011 року було зареєстровано 7929 дітей, хворих на цукровий діабет. Такий низький рівень захворюваності на цукровий діабет у Чортківському районі свідчить, насамперед, про низький рівень виявлення ранніх та до клінічних форм діабету у дітей [4].

Відсутність достатнього рівня освітницької роботи медичного персоналу щодо раціонального способу життя, збалансованого харчування, необхідного фізичного навантаження зумовлює високий рівень захворюваності на ожиріння. Так, загальна захворюваність на ожиріння у Чортківському районі за 2010 рік складала 27,5 випадків, за 2011 р. – 32,4 і за 2012 р. – 34,5 на 10 тис. дитячого населення (рис. 1-4). Як видно з показника первинної захворюваності на ожиріння встановлено значний його приріст у 2011 і 2012 рр., який становив в середньому 8,2 випадків стосовно даних 2010 р. – 4,1 випадків на 10 тис. дитячого населення. У структурі ендокринної захворюваності розповсюдженість ожиріння серед дітей віком 0-17 років становило у 2010 р. 30,3 %, у 2011 р. – 34,0 % і в 2012 р. – 38,2 %. Обґрунтовуючи отримані показники слід сказати, що за останні роки дана проблема торкнулася країн з низьким економічним рівнем через підвищене споживання висококалорійних продуктів, малорухливий спосіб життя, негативні наслідки урбанізації [6]. Потрібно відмітити також недостатню увагу до застосування профілактичних методів цієї проблеми серед медичного персоналу.

Представлені результати вивчення захворюваності та структури хвороб ендокринної системи серед дітей

віком 0-17 років дозволять на місцевому рівні здійснити систему заходів із спостереження, аналізу, оцінки і прогнозу стану ендокринного здоров'я з метою отримання інформації, необхідної для прийняття обґрунтованих рішень щодо його укріплення, розробки профілактичних і оздоровчих заходів щодо захисту населення від несприятливих чинників.

ВИСНОВКИ. Таким чином, на підставі комплексного вивчення стану здоров'я дітей, що проживають у Чортківському районі Тернопільської області виявлено тенденцію до зниження захворюваності ендокринної патології серед дітей віком 0-17 років, незважаючи

на протилежну світову тенденцію щодо зростання частоти ендокринних порушень у дітей. У структурі ендокринної захворюваності серед дітей віком 0-17 років, що проживають у Чортківському районі Тернопільської області впродовж 2010-2012 років переважали патологія щитоподібної залози (60,0-67,8 %), ожиріння (30,3-38,2 %) і цукровий діабет (1,7-2,0 %).

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. У перспективі буде досліджено основні чинники, що зумовлюють захворюваність і поширеність ендокринної патології у Тернопільській області впродовж 2010-2012 років.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дедов И. И. Эндокринология / И. И. Дедов, Г. А. Мельниченко, В. Ф. Фадеев. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2007. – 432 с.
2. Зелінська Н.Б. Стан надання спеціалізованої допомоги дітям з ендокринною патологією в Україні у 2012 році та перспективи її розвитку / Н.Б. Зелінська, А.В. Терещенко, Н.Г. Руденко // Український журнал дитячої ендокринології. – 2013. – № 3. – С. 31–39.
3. Общественное здоровье и здравоохранение / [под ред. В. А. Миняева, Н. И. Вишнякова]. – М.: МЕДпресс-информ. – 2003. – 528 с.

4. Томей А. І. Аналітична оцінка динаміки розвитку ендокринних захворювань у дітей міста Ужгород / А. І. Томей, О. А. Передрій, С. Ю. Шеверя // Проблеми клінічної педіатрії. – 2011. – № 3 (13). – С. 61-66.

5. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення України та санітарно-епідемічну ситуацію. 2008 рік. – К., 2009. – 360 с.

6. Lenzer J. Obesity related illness consumes a sixth of US healthcare budget / J. Lenzer // B. M. J. – 2010. – Vol. 341. – P. 6014.

Отримано 12.02.14